

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2024/25:SfU8

Anmälan av föreskrifter om tillfälligt skydd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I skrivelsen underrättas riksdagen om en beslutad förordningsändring. Ändringen innebär att det inte längre utgör ett hinder att en person är folkbokförd när uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska förlängas.

Behandlade förslag

Skrivelse 2024/25:13 Anmälan av föreskrifter om tillfälligt skydd.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Anmälan av föreskrifter om tillfälligt skydd	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Skrivelsen.....	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anmälan av föreskrifter om tillfälligt skydd

Riksdagen lägger skrivelse 2024/25:13 till handlingarna.

Stockholm den 12 november 2024

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Ludvig Aspling (SD), Anders Ygeman (S), Clara Aranda (SD), Jessica Rodén (S), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Märta Stenevi (MP), Patrik Karlson (L), Arber Gashi (S), Caroline Högström (M), Jonny Cato (C) och Ilona Sztatmári Waldau (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2024/25:13 Anmälan av föreskrifter om tillfälligt skydd.

Regeringen beslutade den 20 juni 2024 om en förordningsändring som innebär att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till förordningen (2023:870) om ändring i utlänningsförordningen (2006:97) ska upphöra att gälla den 15 juli 2024. Det innebär i sin tur att folkbokföring inte ska vara ett hinder mot att beviljas förlängt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Genom skrivelse 2024/25:13 anmäler regeringen den beslutade förordningsändringen till riksdagen.

Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets överväganden

Anmälan av föreskrifter om tillfälligt skydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2024/25:13 till handlingarna.

Skrivelsen

För att personer i en massflyktsituation ska få ett omedelbart skydd och tillgång till sociala rättigheter och för att det ska finnas en ansvarsfördelning mellan EU:s medlemsstater har EU beslutat om rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (kallat massflyktsdirektivet). Rådet beslutar om när en massflyktsituation råder och vilka grupper av personer som ska omfattas av skyddet (artikel 5 i massflyktsdirektivet). Medlemsstaterna får ge tillfälligt skydd åt vissa ytterligare kategorier av fördrivna personer (artikel 7 i massflyktsdirektivet).

Bestämmelser som genomför massflyktsdirektivet finns i 21 kap. utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL. Bestämmelserna innebär bl.a. att en utlänningsbeslut som omfattas av ett beslut om tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet och som överförs till eller tas emot i Sverige ska ges ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, uppehållstillstånd med tillfälligt skydd (21 kap. 2 § UtL). Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa ytterligare kategorier av fördrivna personer utöver dem som omfattas av rådets beslut får ges uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Sådana föreskrifter ska anmälas till riksdagen genom en särskild skrivelse inom tre månader (21 kap. 3 § UtL).

Regeringen beslutade den 7 april 2022 om en förordningsändring som innebär att det tillfälliga skydd som följer av rådets genomförandebeslut ska gälla även för vissa personer som reste in i Sverige under perioden den 30 oktober 2021 t.o.m. den 23 februari 2022. Detta gällde dock inte för personer som var folkbokförda. Den 13 december 2023 utnyttjade regeringen återigen möjligheten att ge tillfälligt skydd åt ytterligare kategorier av fördrivna personer genom att besluta om en förordningsändring som innebär att tillfälligt skydd får ges även till ukrainska medborgare och vissa andra som lagligen befann sig i Sverige före den 22 december 2023. En övergångsbestämmelse infördes som föreskriver att personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt den tidigare lydelsen ska prövas enligt den lydelsen vid ansökan om förlängning av ett sådant uppehållstillstånd. Det har framkommit att det finns personer som har beviljats uppehållstillstånd enligt den tidigare lydelsen av utlänningsförordningen och som därefter har folkbokförts i Sverige. Den

övergångsbestämmelse som infördes i december 2023 utgör därmed ett hinder för att dessa personer ska få förlängt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.

Europeiska unionens råd beslutade den 25 juni 2024 i genomförandebeslut (EU) 2024/1836 om att förlänga det tillfälliga skydd som infördes i mars 2022 t.o.m. den 4 mars 2026. Många personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd kan därför komma att folkbokföras enligt de befintliga reglerna i folkbokföringslagen (1991:481). Regeringen har därtill föreslagit att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare än vad nuvarande reglering tillåter. Riksdagen har bifallit förslaget (prop. 2023/24:151, bet. 2024/25:SfU5, rskr. 2024/25:10). För att inte folkbokföring ska vara ett hinder mot att beviljas förlängt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd beslutade regeringen den 20 juni 2024 om en förordningsändring som innebär att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till förordningen om ändring i utlänningsförordningen ska upphöra att gälla den 15 juli 2024.

Utskottets ställningstagande

I skrivelsen anmäler regeringen föreskrifter som innebär att folkbokföring inte ska vara ett hinder mot att beviljas förlängt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Utskottet konstaterar att anmälan har gjorts i enlighet med 21 kap. 3 § andra stycket UtIL och föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2024/25:13 Anmälan av föreskrifter om tillfälligt skydd.